

отколкото срѣдния. Отъ дохода общо за Царството сравнително малка часть остава въ Добруджа тоя отъ лозята, овощнитѣ и черничевитѣ градини. Лозята на повечето мѣста сж повредени, а другитѣ култури тукъ въобще не вирѣятъ, и иматъ малко значение за общото земледѣлско стопанство на областта.

Отъ земледѣлското производство въ отстѣпената на Ромѣния область се пада срѣдно на жителъ 270 зл. лв., а на домакинство — 1510 зл. лв.

Какъвъ е чистиятъ доходъ отъ земледѣлското производство—това може да бжде добито чрезъ пресмѣтане, понеже прѣки данни за него статистиката не притежава. За улеснение на такава едно пресмѣтане може да донесатъ твърде ценни услуги наемнитѣ доходи, отъ една страна, и размѣра на поземления ланъкъ, съ който е обложено населението въ отстѣпенитѣ мѣста.

Голѣмината на наемнитѣ (отъ наемъ на земи) доходи е показана въ долната таблица.

Категории земи	Пространство въ декари	Чистъ доходъ отъ наемъ на декаръ зл. лева	Общъ доходъ отъ наемъ на цѣлата земя зл. лева	%
Ниви	4,532,499	2·81	12,717,814	39·4
Ливади	13,149	6·32	83,152	0·3
Лозя	42,729	47·44	2,027,255	6·3
Гори	1,711,216	10·17	17,405,751	53·9
Градини съ зелен.	5,246	7·88	41,336	0·1
Всичко	6,304,839	5·12	32,275,308	100·0

Срѣдниятъ доходъ отъ наемъ на декаръ земя варира въ зависимостъ отъ културата, за каквата е предназначена земята. Най-голѣмъ наемъ доходъ иматъ лозята, а следъ тѣхъ горитѣ, зеленчуковитѣ градини, ливадитѣ и най-после нивитѣ. Всички култури донасятъ наемъ доходъ по-голѣмъ отъ срѣдния, съ изключение на нивитѣ, чийто доходъ е значително по-малкъ (почти наполовина), отколкото срѣдниятъ наемъ доходъ въобще.

Ако разгледаме общиятъ наемъ доходъ по околии, ние ще намѣримъ, че цифрата на тоя доходъ стои въ най-тѣсна връзка съ пространството на горитѣ и отчасти на лозята. Дето цифрата е значителна, тамъ горитѣ и лозята сж повече.

По околии, абсолютната цифра на дохода се разпредѣля, както следва:

Околии	Доходъ зл. лева	%	% къмъ стойността на земята
Балчикъ	4,518,824	14·0	11·3
Варна	81,888	0·2	14·2
Добричъ	5,955,261	18·4	10·9
Куртъ-бунаръ	4,186,466	13·0	12·2
Разградъ	92,547	0·3	11·7
Силистра	11,061,278	34·3	23·5
Тутраканъ	6,379,044	19·8	15·0
Всичко	32,275,308	100·0	14·7

Доходътъ, въ своята абсолютна и относителна цифра, е най-голѣмъ въ околия Силистра. Тукъ въобщо земята е най-доходна. Подиръ тая околия се изреджатъ последователно око-

лиитѣ: Тутраканъ, Добричъ, Балчикъ и Куртъ-бунаръ. Главенъ интересъ въ горната таблица представя % на дохода къмъ стойността на земята. Ние ще анализираме тия проценти.

Стойността на земята въ земледѣлската индустрия представя най-важната часть отъ основния капиталъ на предприятието. Той се състои отъ две главни части, които въ земледѣлската икономия въобщо играятъ важна роль: отъ действителната стойность на земята и отъ рентата. При покупко-продажбата, или при наемането рентата бездруго влиза въ смѣтка при опредѣляне цената на отдѣлнитѣ кжсове земя. Тя е главното условие, отъ което зависи височината на цената. Ето защо, особень интересъ би представяло опредѣлянето на нейнитѣ размѣри. Да разграничимъ капитала (стойността на земята) на неговитѣ две съставни части — стойность и рента — ние не можемъ, поради нѣмане на прѣки данни за това. Насъ, обаче, въ случая повече интересува не абсолютната голѣмина на рентата, колкото нейната вариация, нейното отношение къмъ чистата печалба.

Отъ друга страна, както капиталътъ се състои отъ чиста стойность и рента, тѣй сжщо и чистиятъ доходъ се състои отъ сжщитѣ две части: основа и рента. Основата е идентична съ %, лихвата, на земния капиталъ, а рентата е добавъчния доходъ, произлизащъ отъ свърх-производствеността (отъ качеството) на земята, или, което е все едно, отъ по-високата цена на земедѣлскитѣ произведения, благодарение на тѣхния монополъ.

Ако отъ чистия доходъ, показанъ въ горната таблица, отдѣлимъ припадаещия се процентъ на капитала, то останалата часть отъ тоя доходъ би представяла чистата рента. Такова разграничение на чистия доходъ ние правимъ въ сжщата таблица, въ която тоя доходъ е пресмѣтнатъ на % по отношение къмъ стойността на земята, или все едно, къмъ земния капиталъ, при което размѣрътъ на дохода, дължимъ на капитала, е пресмѣтнатъ равенъ на 5%. Така съставяме следната таблица:

Околии	Капиталъ (стойность на земята) зл. лева	Чистъ доходъ					
		Всичко доходъ		Основа		Рента	
		зл. лева	% къмъ капитала	зл. лева	% къмъ капитала	зл. лева	% къмъ капитала
Балчикъ	39,856,768	4,518,824	11·3	1,992,838	5·0	2,525,986	6·3
Варна	575,489	81,888	14·2	28,774	5·0	53,114	9·2
Добричъ	54,850,011	5,955,261	10·9	2,742,501	5·0	3,212,760	5·9
Куртъ-бунаръ	34,201,650	4,86,446	12·2	1,710,082	5·0	2,476,364	7·2
Разградъ	792,000	92,547	11·7	39,600	5·0	52,947	6·7
Силистра	47,009,211	11,061,298	23·5	2,355,461	5·0	8,705,837	18·5
Тутраканъ	42,519,940	6,379,044	15·0	2,125,997	5·0	4,253,047	10·0
Всичко	219,905,069	32,275,308	14·7	10,995,253	5·0	21,280,055	9·7

По тоя начинъ, отъ общия доходъ 32,275,308 лв., частта отъ 21,280,055 или 65·9% се дължи на рентата, а 10,995,253 лева или 34·1% — на капитала.